

Johannes van der Zant

Johannes Henricus Philippus van der Zant is geboren op 19 december 1896 in Wijk aan Zee. Hij was de zoon van Hendrikus van der Zant en Alida Maria Weijll. Hij kwam uit een gezin van 5 zonen en 7 dochters. Hij trouwde met Margot Emilie Slors.

In 1919 ging hij naar Nederlands Indië waar hij aan het werk ging in het onderwijs. In 1930 was hij leider van het Internaat van de afdeling MULO van de AMS in Medan. Ook was hij gemeenteraadslid. Hij nam dat jaar afscheid van de scouts van Probolinggo omdat hij naar Weltevreden vertrok. Vlak voor de oorlog was hij Inspecteur Westersch Onderwijs in Semarang.

Tijdens de mobilisatie was hij Stadswacht sergeant 2e klas bij de stadwacht in Semarang. Hij werd krijgsgevangen genomen en geïnterneerd. Na enige tijd wordt hij verplaatst naar Thailand waar hij tewerkgesteld werd aan de Birmaspoorweg.

De Birma-Siamspoorweg, Birmaspoorweg of Dodenspoorlijn was een spoorlijn van 415 km tussen Non Pladuk in Thailand (Siam) en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). De spoorlijn was voor de Japanse bezetters nodig om een directe verbinding naar de kust van Birma te creëren, zodat Japanse schepen niet meer om het hele schiereiland hoefden te varen.

Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. Er werd gebruikt van oude spoorlijnen die onder andere op Java en andere bezette gebieden in Zuidoost Azië ontmanteld werden. De Japanners maakte gebruik van krijgsgevangenen en burgers om de spoorlijn aan te leggen. Er werd aan de beide uiteinden van de spoorlijn in Thailand en in Birma begonnen met werken. Alle krijgsgevangenen werden in groepen onder de kampen verdeeld die naast de rivieren Khwae Yai en Khwae Noi waren geplaatst. Als een traject klaar was, ging een groep naar een volgend werkkamp om aan een volgende traject te werken. In de zomer van 1943 werd de zogeheten 'Speedo-tijd' door de Japanners ingevoerd. De dwangarbeiders moesten zich dubbel inspannen om het spoor af te krijgen. De dwangarbeiders ontmoeten elkaar in oktober 1943 in Konkuita.

Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders. 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding (7000 Britten, 4500 Australiërs, 130 Amerikanen en 3000 Nederlanders). Daarnaast stierven ongeveer 100 000 Thaise en Indonesische romoesja's en Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg. Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. Ook moest er bijvoorbeeld hout

gekapt worden om de stoomtreinen te laten rijden. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders maakten. Op een aantal plekken werden ook hospitaalkampen ingericht. Een deel van de krijgsgevangenen die gewerkt hadden aan de aanleg, werden als dwangarbeider naar Japan verscheept.

Johannes komt terecht in Kamp Tamuan. Dit kamp lag 39 km van Non Pladuk. Dit kamp werd in april 1944 het grote hospitaalkamp (in plaats van Tarsao-130). Het bestond uiteindelijk uit 30 barakken, met een omheining en een diepe gracht er om heen; iedere barak had toen schuilloopgraven. In augustus 1945 werden in dit kamp alle krijgsgevangenen uit de omgeving verzameld.

Het kamp Tamuan werd bevolkt door geallieerde krijgsgevangenen uit Tasao en Chungkai, onder wie veel scouts die in vorige kampen deel hadden uitgemaakt van de Voortrekkersstammen. In Kamp Tamuan werd op 18 mei 1944 de Colonel Dunlop Stam opgericht. Frans van der Veer, Johannes van der Zant en Leo ter Braake werden hier Oubaas. Als Oubaas voor de Engelsen en Aussies werd gekozen voor Lt. Alex M. Service. In totaal hebben hier 64 stamleden aan deel genomen, onder wie onder wie Frederic Bert Sanders en Johannes Gerardus Gerdez, het aantal varieerde per week, want vaak werden de jongens weer overgeplaatst. Bij regen kwamen ze bijeen in de stores van Luitenant Sanders. Bij droog weer buiten. De stam heeft 13 maanden bestaan en is opgeheven 12 juni 1945, door vertrek naar andere kampen. Het werk was nuttig en de geest bijzonder kameraadschappelijk. Het aantal Hollandse stamleden deinde geregeld op en neer met komende en gaande werkgroepen van en naar andere kampen maar was niet minder dan 64 leden. Samen werd Kerstmis en Nieuwjaar gevierd, terwijl ook B.-P. en St. Jorisdag werden herdacht. Er werden 11 personen geïnstalleerd.

Na de bevrijding werd Van der Zant hoofd van het onderwijs, belast met het organiseren van onderwijs aan kinderen in de drie kampen in Siam (Thailand) waar Nederlanders verbleven voor ze naar Nederland konden terugkeren. Krijgsgevangenen werden hier met hun vrouwen en kinderen herenigd. Hij vroeg Hopman Van der Veer om als algemeen leider (soort districtscommissaris) de opstart van Scoutinggroepen op zich te nemen. Onder zijn leiding herleefde Scouting. Op 5 januari 1946 werd de beweging gestart en ontstonden drie groepen, in het Julianakamp en Wilhelminakamp in Nakom Paton en het Emmakamp in Tamuan. Omdat er gebrek was aan alles, maakten de jongens veel zelf, totempalen, troepvaandels, patrouillevlaggen. Ze kregen de beschikking over oude legeruniformen die goed geschikt waren voor shirts en padvindingsbroeken. Akela Wijna, die in het Wilhelminakamp in Nakom Paton, begon met activiteiten voor welpen.

Hij werd Officier in de Orde van Oranje Nassau in 1954. Hij werkte toen bij het ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.

Johannes van der Zant is overleden op 17 februari 1958 in Den Haag.

Meer informatie

[Joannes Henricus Phillipus van der Zant \(1896-????\) » Stamboom Den Nieuwenboer » Genealogie Online](#)

[Overlijdensakte Johannes Henricus Philippus van der Zant \(Haags Gemeentearchief\) - Haags Gemeentearchief](#)
[De koerier » 07 jul 1930 - Art. 30 | Delpher](#)
[De Indische courant » 07 jul 1930 - Art. 108 | Delpher](#)
[De verkenner; off. orgaan voor de Padv. Beweging in Nederland, 1946, no 6, 15-03-1946 » 15 maa 1946 - Pag. 4 | Delpher](#)
[Achter-kawat-en-Gedek.pdf \(s-i-d.nl\)](#)
[Japanse interneringskaarten, Surname: Zant | Nationaal Archief](#)
[Zoeken \(cbgverzamelingen.nl\)](#)
[Spoorlijn \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)
[Een man zonder ring : dagboek van een vader aan de Dodenspoorweg](#)
[BoekNed](#)
[Birma-Siam-spoorweg \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)
[De verkenner; off. orgaan voor de Padv. Beweging in Nederland, 1946, no. 12, 05-08-1946 » 05 aug 1946 - Pag. 2 | Delpher](#)
[Oost-Indië: Stamkaarten Ambtenaren | Nationaal Archief](#)
[Onderscheidingen - Nationaal Archief](#)
[Birma-Siam-spoorweg - Wikipedia](#)
[De Birma-spoorlijn - Spoorlijn van de dood | Historiek](#)
[Birma-Siam Spoorweg - SHBSS](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.